

Broedvogelinventarisatie van het Kocherbos te Muiderberg 2013

Frits Stoekenbroek

Broedvogelinventarisatie van het Kocherbos te Muiderberg 2013

Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken
Werkgroep broedvogels
Postbus 1028
1200BA Hilversum
broedvogels@vwggooi.nl
www.vwggooi.nl

Rapportnummer : 218
Tekst : Frits Stoekenbroek
Satellietfoto's : Google ©DigitalGlobe, Aerodata International Surveys
Omslag : Grote Bonte Specht (Frits Stoekenbroek)

Copyright 2013 – Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Hilversum

1. Samenvatting

Bij de broedvogelinventarisatie van het Kocherbos (10 ha) zijn 30 broedvogelsoorten vastgesteld waaronder de rode lijst soorten Ransuil en Groene Specht. Verrassend is dat we zowel een territorium van Buizerd, Sperwer als Bosuil in het bos hebben vastgesteld.

Hoe klein ook in oppervlak, het bos oefent een grote aantrekkingskracht uit op de bosvogels. Dit wordt veroorzaakt doordat het bos een gevarieerde samenstelling heeft van loof- en naaldbomen met plaatselijk een rijke ondergroei. Eeuwenoude beuken bieden holenbroeders volop nestgelegenheid. Verder speelt een rol dat de omgeving bestaat uit open weidelandschap, waar de vogels kunnen foerageren maar nestgelegenheid ontbreekt. Ze zijn op het bos aangewezen om te nestelen. Er is alle reden om deze oase aan de rand van Muiderberg te beschermen. Van belang is dat de huidige variatie in de vegetatie behouden blijft en de oude bomen gespaard worden. Tot slot is het nuttig om de ruigte in de vorm van bramen te behouden, zodat ook grondbroeders een kans hebben om ongestoord te broeden in dit honden-uitlaatgebied.

2. Inleiding

Op 26 februari 2013 heeft Thijn Westerman van de Stichting 'Groen Muiderberg', <http://www.groenmuiderberg.blogspot.nl> bij de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken (VWG) het verzoek gedaan om een vogeltelling te houden in het Kocherbos te Muiderberg, dit in verband met plannen om een tweede hockeyveld in of bij het bos aan te leggen

De VWG heeft hier positief op gereageerd en volgens de SOVON methode een broedvogelinventarisatie gehouden.

3. Methode

De inventarisatie is uitgevoerd volgens de broedvogelkarteringsmethode (BMP) zoals beschreven in de "Handleiding, SOVON Broedvogelonderzoek" van SOVON (van Dijk & Boele 2011).

Deze werkt als volgt. In de loop van het broedseizoen worden verschillende bezoeken aan het telgebied gebracht, waarbij alle waarnemingen van mogelijke broedvogels worden ingetekend op een veldkaart. Deze waarnemingen worden na het veldbezoek op afzonderlijke soortenkaarten overgezet. Aan het eind van het seizoen wordt het aantal territoria bepaald door de waarneempunten van de soortenkaarten via soortspecifieke regels te clusteren.

De waarnemingen zijn geregistreerd en geclusterd via de internetapplicatie www.broedvogelkartering.nl.

In dit verslag van de broedvogelinventarisatie worden de vogels genoemd die broeden en/of een territorium in het Kocherbos hebben welke zijn vastgesteld binnen de telperiode 09 maart tot 21 juni 2013.

De tellers die één of meerdere rondes hebben gelopen zijn:

Antje van Slooten

Dirk Prop

Frits Stoekenbroek

Gilles Timmer

Thijn Westerman

Trudy Stoekenbroek

De telrondes hebben zich in het algemeen gekenmerkt door slecht weer.

Het voorjaar was erg koud, vervolgens winderig en ook nog nat, soms hadden de vogels er geen zin in en hebben we later op de dag nog extra uurtjes gemaakt om bij wat hogere temperaturen wat vogels te kunnen spotten.

4. Gebied

Als je de toren beklimt van “Kerk aan Zee” en over Muiderberg uitkijkt valt direct op dat het een groen dorp is. Een zee van groene boomkruinen waar geen huizen/gebouwen meer in zijn te ontdekken, daar omheen de polders rond Muiderberg. Het IJmeer aan de noordzijde maakt het compleet voor een vogelrijke omgeving.

Het telgebied, het Kocherbos, bevindt zich aan de zuidwestrand van Muiderberg.

Het wordt begrensd door woningen, weilanden en de Israëlitische begraafplaats. In het centrum van het bos ligt een hockeyveld van kunstgras.

Naast het Kocherbos is er ook nog een tweede bosperceel wat fractioneel kleiner is, “Het Echobos”. Beide percelen zijn ± 10 ha groot en worden ook wel de longen van het dorp genoemd.

Figuur 1 De afbakening van het telgebied Kocherbos.

5. Resultaten

Wat vanaf de eerste telling opviel was de enorme vogeldichtheid in het Kocherbos. Het Kocherbos is klein het was dus belangrijk om een route te kiezen waardoor er geen dubbele tellingen zouden plaatsvinden.

De ligging van het Kocherbos maakt ook dat er veel (trek)vogels overvliegen en soms een stop maken om te foerageren en/of te rusten waarbij je ook vogels noteert die absoluut geen territorium indicierend gedrag vertonen, maar die je o-zo-graag aan je lijstje zou willen toevoegen. Zo ook de weilanden die aan het Kocherbos grenzen waar je Nijlganzen kon zien en heel spectaculair de overvliegende ooievaars en lepelaars. Ik praat maar niet over de zee en-visarend die uiteraard in de Oostvaardersplassen thuishoren.

De volgende tabel geeft het aantal territoria van de 30 broedvogelsoorten welke wij tijdens de inventarisatie hebben vastgesteld.

<u>Soort</u>	<u>Aantal territoria</u>
Appelvink	1
Blauwe Reiger	1
Boomklever	4
Boomkruiper	5
Bosuil	1
Buizerd	1
Fitis	2
Gaai	3
Goudhaan	2
Groene Specht	1
Grote Bonte Specht	3
Heggenmus	2
Houtduif	5
Kauw	3
Koolmees	12
Merel	19
Pimpelmees	2
Ransuil	1
Roodborst	6
Sperwer	1
Staartmees	2
Tjiftjaf	5
Tuinfluitier	1
Turkse Tortel	1
Vink	6
Wilde Eend	14
Winterkoning	9
Zanglijster	3
Zwarte Kraai	3
Zwartkop	3

Met name de Groene Specht en de Ransuil vallen extra op in de lijst omdat ze behoren tot vogels van de rode lijst.

Onderstaand overzicht geeft de dagen en aantallen van de vogels zoals ingevoerd via www.broedvogelkartering.nl

Datum	09 mrt	22 mrt	05-apr	14-apr	26-apr	09-mei	25-mei	11-jun	21-jun
Tijd vanaf	12:00	06:30	06:45	06:45	06:00	20:00	07:00	20:00	06:30
Tijd t/m	13:30	07:30	07:15	08:15	07:30	22:15	09:00	21:45	08:15
Dekkingspercentage	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Appelvink				1					
Blauwe Reiger									1
Boomklever	1	1	2	2	4	1	4	3	4
Boomkruiper		2	2	5	1	1	1		1
Bosuil	1								
Buizerd				1		1			
Fitis							2		
Gaai	1		1		2	1	3		
Goudhaan						1			
Groene Specht			1	1					
Grote Bonte Specht		2	1	2	3	2	3	2	1
Halsbandparkiet				1					
Heggenmus				1		2			1
Houtduif		1		4	3	4	3	2	
Kauw		3	2						
Koolmees	7	8	4	5	12	1	8	5	5
Merel		5	9	14	17	12	16	13	14
Pimpelmees	2	2	1	2	1		2	1	
Ransuil									1
Roodborst			3	10	3	2	3		3
Sperwer			1	1					1
Staatmees			1				1		
Tjiftjaf				4	4	2	2	1	1
Tuinfluit							1		
Vink		2	2	3	3	1	5	6	3
Wilde Eend	6	13	19	8	7	7	6	6	10
Winterkoning			2	8	8	2	7	2	3
Zanglijster			2		2	3	2	4	
Zwarte Kraai				2	2	1	2	1	
Zwartkop					2	2	2	1	2

We zijn niet teleurgesteld. In het midden van het Kocherbos is een hockeyclub met (kunst)grasveld gevestigd. Doordat het oppervlak van het terrein in vergelijking met het bosareaal beperkt is, trekken de meeste vogels zich hier betrekkelijk weinig van aan. Het kan zijn dat het veld weinig speeluren heeft en daardoor de rustige structuur bewaard blijft.

Het is wel opvallend dat het bos één grote hondenuitlaatplaats is.

Muiderberg ligt tussen het Naardemeer en de Lepelaars/Oostvaardersplassen in. De kustlijn van het IJmeer die overgaat in het Gooimeer maakt dat er heel veel soorten (water)vogels Muiderberg passeren. Als je de site waarneming.nl volgt over een heel jaar dan is de variatie en de hoeveelheid vogels enorm.

Tijdens de telperiode kwam ik erachter dat er meerdere collega's in de regio bezig waren met één of meerdere projecten. Te noemen zijn, vleermuizen, roofvogels, ijsvogels en oeverzwaluwen.

Figuur 2 Zwartkop, Frits Stoekenbroek

Figuur 3 Een van de vijf sperwerkuikens tijdens het ringen, Thijn Westerman

De telling volgens de BMP methode is gebaseerd op het aantal vastgestelde territoria. Individuen of paren die een territorium afgebakend hebben zonder dat ze tot eileg zijn overgegaan worden dus meegeteld. In het merendeel van de door ons vastgestelde territoria zal echter daadwerkelijk gebroed zijn.

De toegepaste methode laat niet toe een uitspraak te doen over het broedsucces, op enkele uitzonderingen na. Van de groep wilde eenden heeft één paar een groep van 8 jongen die we in juli nog dagelijks aan de kant van de Florisberg voorbij hebben zien zwemmen. Buitengewoon spectaculair is het paar Bosuilen met jongen dat in maart is gespot door A. Woortman. Ook zijn er roepende jonge Ransuilen door T. Westerman in juli gehoord en toch wel het hoogtepunt een Sperwernest met 5 jongen die door G. Timmer zijn gevolgd.

Een vogel die wij tijdens alle telrondes niet konden spotten was de Groenling, heel bijzonder omdat overal in het dorp de vogel te horen en te zien is.

Muiderberg laat zich gelden als een Spechtendorp. Op verschillende plaatsen in het dorp hoorde men de jongen roepen.

6. Tot slot

Wij hopen met het in kaart brengen van de broedvogelstand in het Kocherbos Thijn Westerman en de “*Stichting Groen Muiderberg*” te hebben geholpen om Muiderberg groen te houden.